

Az életet átszövő statisztika – Földrajzi környezetünk és az életünk”

című konferencia és közös gondolkodás (2020. november 10.)

a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából

az Óbudai egyetem Keleti Károly Gazdasági Kara és a Magyar Statisztikai Társaság közös szervezésében

Az Óbudai Egyetem (ÓE) Keleti Károly Gazdasági Kara és a Magyar Statisztikai Társaság közös szervezésében 2020. november 10-én megtartott on-line konferencia és közös gondolkodás mottója: „*Az életet átszövő statisztika*”. A rendezvény programja és kiadványa¹ a számok, adatok és a statisztika mindennapi életünkben betöltött szerepével, a statisztikai adatok értelmezésével foglalkozik, választ keresve rendezvény mottójául választott kérdésre.

A szervezők célja 2017-ben megkezdett közös gondolkodás továbbvitele a magyar felsőoktatás statisztikai és gazdaságstatisztikai oktatásában érintettekkel, hallgatókkal, valamint a Magyar Statisztikai Társaság képviselőivel. A rendezvény apropója továbbá, hogy megemlékezzünk az Európában minden év október 20-án megünnepeelt 'statisztika európai napjáról'.

A statisztika, a számok világa jelen van az élet minden területén, ahogy azt Keleti Károly már 1868-ban is úgy fogalmazott meg, hogy „a statisztikára a magánéletben nem kevésbé van szükség, mint a közéletben”.

Mindennapi életünkben körül vesznek az adatok és sokszor az az érzésünk, hogy „elveszünk bennük”, nem minden esetben sikerül a valós jelentést feltárni, ok-okozati kapcsolatokat megismerni. Az Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kara, a képzési irányának megfelelően törekszik arra, hogy a gazdasági folyamatokat értelmezni képes és értő hallgatókat bocsásson ki. Ehhez szükséges, hogy az egyes tantárgyakon, ismeretkörökön túl lehetőséget biztosítson az önképzésre is.

A felsőoktatásban résztvevő hallgatók – képzésük irányától függetlenül kell, hogy értsék a számok világát, olvassanak a statisztika mögött is. Mint korábban a fórum már tárgyalta, a gazdasági, társadalmi jelenségek megértése, az adatok közötti összefüggések feltárása, az ok-okozatok értelmezése és elemzése komplex tudást követel meg a gazdasági képzés mellett a kapcsolódó tudományterületek oktatóitól, hallgatóitól is.

A rendezvényt Zrubka Zsombor egyetemi docens, az Óbudai Egyetem HECON – Egészségügyi Közgazdaságtan Kutatóközpontjának vezetője, Kovács Péter, a Magyar Statisztikai Társaság alelnöke, dékán, egyetemi docens (Szegedi Tudomány Egyetem) és Csiszárík-Kocsir Ágnes kutatási dékánhelyettes, egyetemi docens köszöntötte. Köszöntőjükben üdvözlötték a megjelenteket, a szakma neves képviselőit, kiemelték, hogy a megváltozott helyzet és mozgáster

¹ A konferencia előadásainak magyar és angol nyelvű összefoglalóit szerkesztette Dr. Takácsné Prof. Dr. György Katalin. A kiadvány elérhető a kiadó az Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kara honlapján: <http://kgk.uni-obuda.hu/gazdasagstatisztika-konferencia>

ellenére szükség van olyan rendezvényekre, ahol eltérő területről jövő szakemberek tudják megosztani gondolataikat, figyelmet fordítva a hallgatók ismeretkörének oktatási kereteken kívüli bővítésére, ezzel is segítve az oktatást, a gazdasági ismeretek elmélyítését.

A korábbiakhoz képest más módon, szűkített keretek között megrendezett konferencián hat előadás hangzott el, történeti keretbe helyezve a földrajzi, társadalmi környezet és a számok kapcsolatát.

Grüll Tibor professzor (Pécsi Tudomány Egyetem) visszavitt minket az ókorba. Az első átfogó népjóléti program - Traianus alimenta-rendszerének statisztikai vonzatai című előadásból megtanulhattuk, hogy a történelem sokszor ismétli önmagát és mennyire fontos a Salus Publica, a „köz-jó” előtérbe helyezése, a jövő érdekében.

Kőmíves Tamás akadémikus (Magyar Tudományos Akadémia), professzor emeritus az élet más területére, a környezetbe vezetett el minket, a Térinformatikai adatbázis építése csapadékhiányos területek eltartóképességének értékeléséhez címmel. Érdekes kérdés a föld, a mezőgazdasági termőterület eltartóképességének vizsgálata a csapadékhiányos régiókra vonatkozóan, környezeti indikátorok (geológiai, fizikai és szociológiai) alkalmazásával, többretegű térképezés segítségével.

Pénzes János egyetemi docens (Debreceni Egyetem) regionális vizsgálatok szükségességére hívta el a figyelmet előadásában, melynek címe: A fejlettség és elmaradottság változó kifejezése a hazai területi mérőszámok alapján. A kérdés összetettségét jelzi, hogy többdimenziós jelenséggel állunk szemben. A centrum – periféria lehatárolás nem is olyan egyszerű, a változó statisztikai-adatgyűjtési háttérre, az átalakuló területi-politikai prioritásokra, egyúttal az átformálódó társadalmi értékrendre való tekintettel.

Szónokyné Ancsin Gabriella a Szegedi Tudomány Egyetem nyugalmazott oktatója Adatok szerepe a geodemográfiában című előadásában áttekintette azon gazdasági képzések és tudományterületek összetett kapcsolódását, ahol a kiemelt jelentősége van a területi, gazdasági, demográfiai statisztika (és különböző módszerek) oktatásának, hangsúlyozva, hogy a hallgatók nem ugyanazt az ismeretet kell, hogy tanulják, mivel számos, eltérő kérdésre kell választ adniuk.

Pelles Márton, doktorandusz (Pécs Tudományegyetem, Regionális Politika és Gazdaságtan Doktori Iskola) ismét a múltba, bár nem az ókorba kalauzolta a hallgatóságot. A statisztikai adatgyűjtés határai és új lehetőségei a magyar kereskedelmi tengerészet példáján című előadásában rávilágított, hogy nem mindig állnak rendelkezésre egyszerű, táblázatos formában a statisztikai adatok, a kutatónak meg kell keresni, fel kell dolgozni a régi korok dokumentumait, ugyanakkor az azokon végzett elemzések rávilágítottak, hogy milyen meghatározó volt az a XIX. századi magyar tengeri kereskedelemben az állam szerepe, a Fiumei kikötőből kiindult tengeri áruszállítás hálózati rendszerben történő megjelenítése hogyan segített megérteni – a mai is érvényes igazságot – , hogy gazdaságos csak akkor lehet az áruszállítás, ha van visszafuvar is.

Horváth Dániel, a Szegedi Tudományegyetem Földtudományi Doktori Iskola nemrég végzett volt hallgatója (Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Nonprofit Kft.) szűkebb hazánkba, az Óbudai Egyetem Józsefvárosi kampuszához és környékére hozott el minket. A statisztika a társadalmi sokszínűség térbeli-társadalmi vizsgálatában című előadásában rávilágított, hogy tudatos városrehabilitációval nemcsak a fizikai környezet alakítható át, hanem évtizedes távlatban kimutatható a társadalmi rétegződés változása is. A Tavaszmező utcai kampusz vonzó, új csomóponttá vált az elmúlt évtizedben!

18. DISSZIMILARITÁS VIZSGÁLAT		1. táblázat: Az ISCO foglalkozási csoportok alapján számított disszimilitaris index értékek Józsefvárosban, 1990-2011							
1990		1	2	3	4	5	6	7	8
Di-In 1		0,00	0,10	0,13	0,18	0,18	0,20	0,22	0,25
Di-In 2		0,00	0,14	0,18	0,19	0,20	0,21	0,24	
Di-In 3			0,00	0,12	0,15	0,14	0,15	0,18	
Di-In 4				0,00	0,11	0,10	0,11	0,15	
Di-In 5					0,00	0,11	0,14	0,16	
Di-In 7						0,00	0,10	0,11	
Di-In 8							0,00	0,12	
Di-In 9								0,00	
2001		1	2	3	4	5	6	7	8
Di-In 1		0,00	0,11	0,14	0,17	0,22	0,24	0,26	0,33
Di-In 2		0,00	0,14	0,19	0,24	0,24	0,26	0,32	
Di-In 3			0,00	0,11	0,14	0,16	0,18	0,25	
Di-In 4				0,00	0,11	0,13	0,16	0,22	
Di-In 5					0,00	0,11	0,14	0,19	
Di-In 7						0,00	0,11	0,15	
Di-In 8							0,00	0,18	
Di-In 9								0,00	
2011		1	2	3	4	5	6	7	8
Di-In 1		0,00	0,12	0,11	0,14	0,17	0,19	0,19	0,24
Di-In 2		0,00	0,11	0,14	0,22	0,22	0,25	0,26	
Di-In 3			0,00	0,10	0,13	0,14	0,16	0,19	
Di-In 4				0,00	0,13	0,13	0,15	0,16	
Di-In 5					0,00	0,10	0,11	0,14	
Di-In 7						0,00	0,10	0,11	
Di-In 8							0,00	0,14	
Di-In 9								0,00	

(1 - Vezetők, 2 - Értelmiségiek, 3 - Technikusok, 4 - Hivatalnokok, 5 - Szolgáltatók, 6 - Iparosok, 7 - Gépkézeltők, 8 - Képzetlenek)
 Forrás: KSH 1990., 2001. és 2011. évi népszámlálás adatai alapján saját szerkesztés

- Budapest: 1990 és 2011 között a térbeli elkülönülés fokozatosan erősödött (Kovács-Szabó 2015);
- Józsefvárosban: 1990 és 2001 között homogenizáció ment végbe, 2001 és 2011 között a keveredés volt jellemző;
- Józsefváros és Budapest térbeli-társadalmi folyamatai 2001-től elváltak egymástól;
- **Kimutatható a városrehabilitáció hatása**

Az előadásokat követő rövid vitában újra előkerült a paradigmaváltás szükségessége, de most nem kizárólagosan a statisztika, mint tantárgy-kör oktatása vonatkozásában, sokkal inkább abban az értelemben, hogy előtérbe az, hogy mi mindenre világíthat rá a mindennapi életben a számok – összefüggések ismerete és megértése.

A körülöttünk lévő komplex társadalmi, gazdasági problémák és köztük lévő kapcsolatrendszerek megértéséhez, megismeréséhez, az adatközlések megértéséhez megfelelő statisztikai jártasságra, illetve statisztika adatokon alapuló érvelésre, kritikus gondolkodásra is szükségünk van. Ehhez manapság nagymennyiségű adat, adatforrás és vizualizáció áll rendelkezésre, amelyek helyes és értő használata elengedhetetlen. A statisztikai jártasság, gondolkodásmód, érvelés közvetett és közvetlen fejlesztésében fontos szerepe van az oktatási intézményeknek, illetve a szakmai szervezeteknek is. Jelen rendezvény örvendetes mód ehhez nagymértékben hozzájárul, ezért nem kérdés, hogy a Magyar Statisztikai Társaság örömmel csatlakozott a rendezvény szervezőihez.

Köszönet az előadóknak, a résztvevőknek: Gondolkodjunk közösen!

Budapest, 2020 november 10.

Takácsné György Katalin (ÓE), Kovács Péter (MST), a rendezvény szervezői nevében